ГОД. I. ЯМБОЛЪ, 29 ФЕВРУАРИЙ 1924 ГОД. БРОЙ 39.

ТРАКИЕЦЪ

Седмиченъ вестникъ за обществени и стопанско-економически новини.

:: УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ. ::

Всичко се изпраща до печатница „Свѣтлина"–Марангозовъ–Ямболъ.

АБОНАМЕНТЪ: за година 70 лв. за 6 месеца 35 лв., за 3 — 20 лева.
Отдѣленъ брой 1·50 лева.
ПЛАЩА СЕ: за известия вѣнчални, годежни и имении дни по 50 л., за скръбни — 100 лева
Официални обявления по 2·50 лв. на ☐ с. м. Сждебнитѣ пристави плащатъ по 1·50 лева на дума.
Търговски — по споразумение.
За хроникиране — 5 лева на редъ.
Всичко въ предплата.
Ржкописи не се връщатъ.

Вестници и общественъ животъ въ провинцията и Ямболъ.

Днесъ е епохата на демокрацията. Отъ нейно име и за ней на смѣтка се вършатъ еволюциитѣ и революциитѣ.

Поради това всѣки и всички, които считатъ себе си за призвани да сж изразители на по-голѣми или по малки срѣди отъ хора и асоциации, се обясняватъ устно и писменно съ тия срѣди и прониквайки въ тежненията и аспирациитѣ имъ, ставатъ идеолози на голѣми или малки обществени течения. Между многото средства за общуване, едно отъ най-ефикаснитѣ днесъ е вестника.

Въ чужбина има вестници, влиянията на които се равняватъ съ силата на най-могжщитѣ държави. Вестницитѣ възвеличаватъ или провалятъ идеи, хора и цѣли държави.

Затуй и у насъ вестникарството е земало широки размѣри, безъ да е извоювало до сега правото на претенции, каквито чуждата журналистика е постигнала за себе си.

Освенъ софийската преса, която е израстнала като не малъкъ факторъ въ обществения ни животъ, и провинцията бърза. Тая последнята брои около 200 вестници, които се пласиратъ въ районитѣ на градоветѣ, кждето се издаватъ. Влиянията имъ — да сж изразители на срѣдитѣ, между които намиратъ подрържката си, не съответствуватъ на ролитѣ, съ които тѣ се считатъ нагърбени. Повечето отъ тѣхъ хроникиратъ случки и партиенъ животъ, безъ да навлизатъ въ сложноститѣ на затрудненията му въ неговитѣ разностранни прояви. Явявайки се по веднажъ презъ седмицата, почти всички сж блѣди, поради главната причина, че повечето отъ третиранията имъ материалъ е изъ все общия ни болезненъ, но повърхностно разглежданъ животъ.

Като се прибави къмъ това издребняването въ лични ежби, чийто вирене въ провинцията е изобилно поради липса на идеи, а съ изобилие на амбиции и капризни претенции, — ще може да се обяснятъ не малко отъ причинитѣ за недостатъчната сериозность на многочисленитѣ по количество вестнични имена, безъ повечето отъ тѣхъ да отговарятъ на елементарнитѣ условия—да изпълняватъ ролята на обществени хроникьори на всички видове събития, засѣгащи обществото, между което вестника се пласира.

Повечето отъ тѣхъ не търсятъ четци, на които да поднесатъ подлежащъ за разискване общественъ въпросъ, но ползувайки се отъ формата на името *«вестникъ»*, третиратъ главно обявления. Не че последнитѣ не сж необходимость да диша даденъ вестникъ и не че рекламата не е отъ полза за поминъка и търговията. Когато, обаче, вестника е съ главната цель да търси безъ изборъ на средства само реклами и вмѣсто съ обществени въпроси, си туря за задача съ безчестни средства да се добира до приходи отъ незаконни и неморални сдѣлки, за да деморализира всѣко лице, мѣсто и учреждение, съ които се сношава за тая цель, такъвъ вестникъ, нѣма право да сжществува, а ржководителитѣ на такъвъ типъ листове, трѣбва да се отстраняватъ съ сѣящата си поквара.

Такъвъ типиченъ случай има въ Ямболъ. Вестникъ *«Тунжа»* започна преди 5 год. съ скромность и честь, подпомаганъ (или по право — изцѣло списванъ) отъ нѣколко истински ветерани на обществено и литературно будене. Началото е било—както въ последствие пролича—афишъ за наивния тунджанецъ, за да се преустрои тоя сжщи вестникъ въ органъ за поквара.

Стопанина му е абсолютно безъ никаква мисъль по какъвто и да е въпросъ. Неговъ дългогодишенъ сътрудникъ е Никола Върховски.

Издавайки вестника си отъ 5 години, тѣ сж се спирали главно на тарифитѣ за обявленията си. Спре ли се човѣкъ да прелиства годишнинитѣ му и вгледа ли се отдѣсно до голѣмитѣ букви **ТУНЖА**, ще види въ различнитѣ броеве различни цени, но не поради това, че живота е заскъпвалъ или поевтинявалъ, а съвършено по други мотиви. Примѣръ: . . . *«по 1·50 лева на дума»; «по 2·00 лева на дума»; «по 30 стот. на дума»; «по 20 ст на дума»;* и т. н.

Въ последния му брой е напечатано писмо до тукашния сждебенъ приставъ, съ което го уведомява, че ще печата обявленията му по 20 ст. на дума.

Всичко това е отлично, ако въ действителность така се свършва.

Обаче, какво стои задъ тия афиши? Една ревизия на много отъ дѣлата при сждебнитѣ пристави, кждето сж пришити броеве отъ тоя вестникъ, ще констатира, че сжщия брой, въ който за публиката е казано: *«по 30 ст. на дума»*, въ пришития къмъ дѣлото фалшивициранъ брой, думата «30 или 20 ст» е замѣнено съ по 10—15—20 пжти по наедро!

Като се прибави къмъ това, че често пжти сж издавани съ по 3—4000 думи съ тоя родъ обявления на сждебнитѣ пристави, квитанциитѣ по които за всѣки брой сж подъ или надъ 10,000 лева, ще се разбере, коя е сжщностьта и кои сж целитѣ на в. Тунжа и защо той съ появяването на в. *«Тракиецъ»* започна в. *«Тракийски новини»* съ миазми, каквито никоя хартия не би понесла, освенъ въ гр. Ямболъ и защо и до днесъ в. *«Тунжа»* се изпраща на мнозина безплатно отъ преди 5 години, безъ да се е обадилъ за абонаментъ.

Въ броя си отъ 22 т. м. софийския журналъ Слово съ подлистника си *«Проблемитѣ на демокрацията»* привежда цитата: *«И комунистътъ и дружбашътъ сж якобинци, ала съ тая разлика: първия е морално лудъ — той се възмущава отъ всѣка неправда, макаръ и да е готовъ самичакъ да я върши; а вториятъ е морално тжпъ — той е равнодушенъ къмъ страданията и мжкитѣ на другитѣ»*

Ако това е действителность по отношение на комуниста и дружбаша, не следва ли сжщитѣ качества да се приписватъ и на другитѣ политически формации у насъ, понеже какъ другояче би израстнало това грамадно количество отъ морална дезорганизация, щомъ буржуазната идеалогия е била по-солидна и по добре организирана на реална българска почва, а не фиктивно, какъвто е като че ли цѣлия политически строй у насъ.

Поради туй не само въ провинцията, но и въ столицата се издаватъ журнали, идейнитѣ вдъхновления на които сж идентични съ тия отъ типа на в. Тунжа въ Ямболъ. Ако човѣкъ разгледа последнитѣ броеве на тоя културтрегеръ по Тунджанско, ще види, че само за едно отъ обявленията си, дадено отъ Ямбол землед синдикатъ, той ще е изрѣзалъ квитанция за 1640 лв. Познаващъ правитѣ на редактора, човѣкъ не може да не допустне, че тая сума не ще да е влѣзла изцѣло въ касата на редакцията на в. *Тунжа*.

Въ тая реклама г. Г. Козловски е подписанъ като председатель на контроленъ съветъ. Пита се: не е ли за предпочитане отъ г. Кузловски приписаното му невежество да е толерирало тоя контролъ, отколкото претендираното съзнание. Защото, приеме ли се последното положение, това съзнание предполага злоупотрѣбление, въ каквото никой не би обвинилъ идейния съратникъ за кооперативенъ подемъ г. Козловски.

А като г. Козловски не сж малцина въ Ямболъ и другаде.

Липсата на контингентъ отъ реална свързвателна интелигенция между управницитѣ горе и простичкия работенъ народъ долу е причина на страннитѣ отношения на управници и управлявани.

С. Т.

СВОБОДНА ТРИБУНА.

Н. Савовъ.

СОФИЯ. НАРОДНО СЪБРАНИЕ.

ПИСМО ДО ПРИЯТЕЛИТѢ МИ.

Драги приятели,

Обещахме си, че макаръ и далечъ единъ отъ други, ще се разбираме. И азъ изпълнявамъ своего обещание, идвамъ всѣки две три седмици да си поговоримъ. Сега Ви пиша. Но Вие не ми пишете, собствено писма получавамъ, но тѣ се отнасятъ само до лични въпроси — назначения, премѣствания, ходатайства и пр. По общественъ въпросъ никой не ми пише, а и като дойда тамъ малцина ми говорятъ. А бѣше време — недавнашно, хубаво време, когато само обществени въпроси разглеждахме. За тѣхъ ще се отнася писмото ми.

Мои приятели,

Вие сте отъ разни партии. Васъ често обединява само доброто чувство къмъ менъ, а политиката разединява. Азъ бихъ желалъ да е обратното: политиката, като общо начало, за доброто на страната и народа ни да Ви свързва въ едно недѣлимо цѣло.

Въ тая изтерзана страна ще дойде ли день да мислимъ предимно за нея, да различаваме дребното отъ условното за единението по голѣмитѣ политически въпроси?

Страната и политическитѣ дѣятели преживѣха недавна тежки дни. Днесъ спомена угасна. Ние сме готови да се нахвърлимъ въ фракционни борби. Кого ще ползува това?

Приятели,

Предъ менъ е тайния позивъ на Комунист. партия (т. с., издаденъ декемврий 1923 год. той свършва: „Сдружени земледѣлци, спасете съюза си. Комунистическата партия е била съ Васъ и ще бжде съ Васъ".

Прави се ценното признание, че комуниститѣ бѣха съ Стамболийски — бѣха му вѣрнитѣ псета, но не и до миналото. Его го настоящето.

И ние виждаме ржка за ржка — онова що бѣ тикнало България надъ пропасть заедно съ онова що бѣ готово да я запали цѣла. Приятелю, помисли! Ако ти си убеденъ, че доброто е въ комунизма — или при него, но ако си убеденъ, че това е зло, решително стой на своето мѣсто. Стоишъ ли инертенъ — ти правишъ най голѣмото зло: наблюдавашъ комунизма безъ да направлявашъ общественото развитие така, щото прѣхода къмъ нового да стане по леко и безъ кървави сътресения.

Приятели,

Комуниститѣ заявяватъ: „Научихме какво ни трѣбва за втория септемврий и ще се подготвимъ" (позивъ отъ януарий 1924 год.). А въ това време ние резоньорствуваме и споримъ да се влеемъ ли, да се слеемъ ли или да извикаме буридановото магаре да реши въпроса — на кждѣ.

За менъ е ясно, че срещу единното действие на комунисти и дружбаши, така ярко подчертано на 18 ноемврий, въ камарата сега, и най-после въ позивитѣ — налага се обединението подъ едно знаме на всички демократични сили на България. Че това обединение, сливане, вливане или както щете го наречете, не ще стане механично, мигновено и безболезнено — зная, *но то трѣбва да стане*. Ако не стане, демокрацията въ България ще преживѣе тежки, много тежки дни.

Приятели демократи,

Вие най-много трѣбва да искате сливането. Къмъ това Ви зове VIII партиенъ конгресъ, Висшия Партиенъ Съветъ отъ юний 1923 год., партиитѣ на централнитѣ бюра върху спогодбата на 10. VIII 1923 г. и Вашего съзнание на истински демократи; че само мощнитѣ широки организации могатъ да претендиратъ за действително демократично управление. Вие трѣбва да искате сливането въ една *единна* партия, защото сте наймощната организация по духъ и по брой и легко ще дадете окраска на тая партия. Да се боятъ слабитѣ! Коалиция ли ще предпочетете, та нали знаемъ капризитѣ на нашитѣ коалиции? А освенъ това нали намъ най силнитѣ въ Ямболско ни дадоха трето мѣсто? Къмъ това ли трѣбва да се стремимъ?

Но смущаватъ Ви съ въпроса — сжществува ли организацията ни. Тя ни била мила сега — Вѣрно е, че едно нѣщо трѣбва да го загубимъ, за да го оценимъ. Вѣрно е, че за организацията днесъ ще плачатъ и тѣзи, които никакъ не сж мислили за нея. Но въ що се състои организацията? Въ що проявяване своя животъ? Свикватъ я само, когато не могатъ безъ нея: изборитѣ. А все пакъ тя сжществува. Отъ година не сж събирали членски вноски — и все пакъ има организация. *Като по магия тя възкръсва всѣки пжть кога я повикатъ.* Значи има нѣщо духовно, нѣщо неосезаемо, което свързва тѣзи стотици хора. Това е духа — партийния духъ. И тукъ му е мѣстото да признаемъ голѣмата заслуга на нашия организаторъ г. Арабаджиевъ, но и сжщевремено да го успокоимъ, че дѣлото му не ще заглъхне току така. Духа, който главно и почти изключително съставлява организацията днесъ или вчера — ще бжде и утрѣ. Напразни сж опасенията отъ формулитѣ съ протоколитѣ. Организацията честно трѣбва да изпълни своя дългъ на партийна единица: да съдействува за сливането и да ликвидира. Последния й актъ ще бжде ликвидацията, вѣроятно въ едно близко врѣме следъ конгреса на Демократическия Сговоръ. Но това ще бжде последния й формаленъ актъ: духовно тя ще преживѣе сливането. Въ това съмъ напълно убеденъ. Затова твърдя, че ще живѣятъ вестницитѣ като „Радикалъ", „Прѣпорецъ" и пр.

Драги приятели,

За сега азъ завършвамъ писмото си. Пакъ ще си приказваме. Поглавното е да се съгласимъ, че ще говоримъ по обществени въпроси. Спрете, моля, съ лични молби. И менъ ме не слушатъ горѣ. Всичко не е възможно, а и това което е законно, мжчно се получава. Това е голѣмия дефектъ на днешното управление: има една двоинственость непобѣдима за сега. Да се надѣваме, тя ще бжде премахната, когато се изгради новата партия*).

*) *Б. Р.* Писмото бѣ наредено за миналия брой, но поради липса на мѣсто се отложи за днесъ. Макаръ и забавено, писмото си остава съ своята стойность и значение. Завчера г. Савовъ предалъ по телефона да не се помѣства, като закъснѣло. Той, вѣроятно, е огорченъ отъ тая постжпка на редакцията. Едновременно съ него редакцията е дважъ огорчена, поради липсата на материално съзнание, че вестника трѣбва да се издържа. До като въ Габрово габровци отъ София или въ Габрово изпращатъ често на своя в. «Родолюбецъ» по 1, 2 или три хиляди листа хартия, както напримѣръ съобщава съ броя си отъ 23 т. м. или както другъ пжть за 2, 3 и петь хиляди лева, въ Ямболъ и учрежденията бѣгатъ съ обявленията си отъ «Тракиецъ», а едно голѣмо количество отъ просветени ямболци — търговци, индустриялци и други видни лица — го надписватъ «обратно въ редакцията».

Тая тема не е твърде за предъ хора.

Може би затуй отколе години въ Габрово свѣтятъ съ електрика и е Манчестеръ на България, а въ Ямболъ газятъ каль и е Патагония на Балканитѣ.

Тѣзи сж причинитѣ, по които се забави напечатването писмото на г. Савова и тѣ сж сжщитѣ по които на много материалъ съ високо обществено значение, отдавна постжпалъ въ редакцията, не може да се даде мѣсто.

Общественитѣ работи заедно съ пожеланията изискватъ и материални средства. Неподържанъ вестникъ, става *вестниченъ* листъ като «Тунжа», а подържанъ — реаленъ и искренъ изразитель на обществото.

ОПРОВЕРЖЕНИЕ
отъ
ГУРКО Г. КОЗЛОВСКИ.

Дословния му текстъ е, както следва:

Въ брой 36—37 на вестника Ви е помѣстено антрифиле, въ което се засяга моята скромна личность. Въ интереса на истината, азъ съмъ принуденъ да кажа нѣколко думи.

Въ клона не е постжпвало запитване или съобщение по проектирания кооперативенъ курсъ нито отъ Министерството на Земледѣлието, нито отъ Централното у